Photoshop

Lager, lagermasker och urklippsmask

©Anders Törnevad

Photoshop - Lager

Ett lager i Photoshop är den del som du arbetar aktivt på i programmet

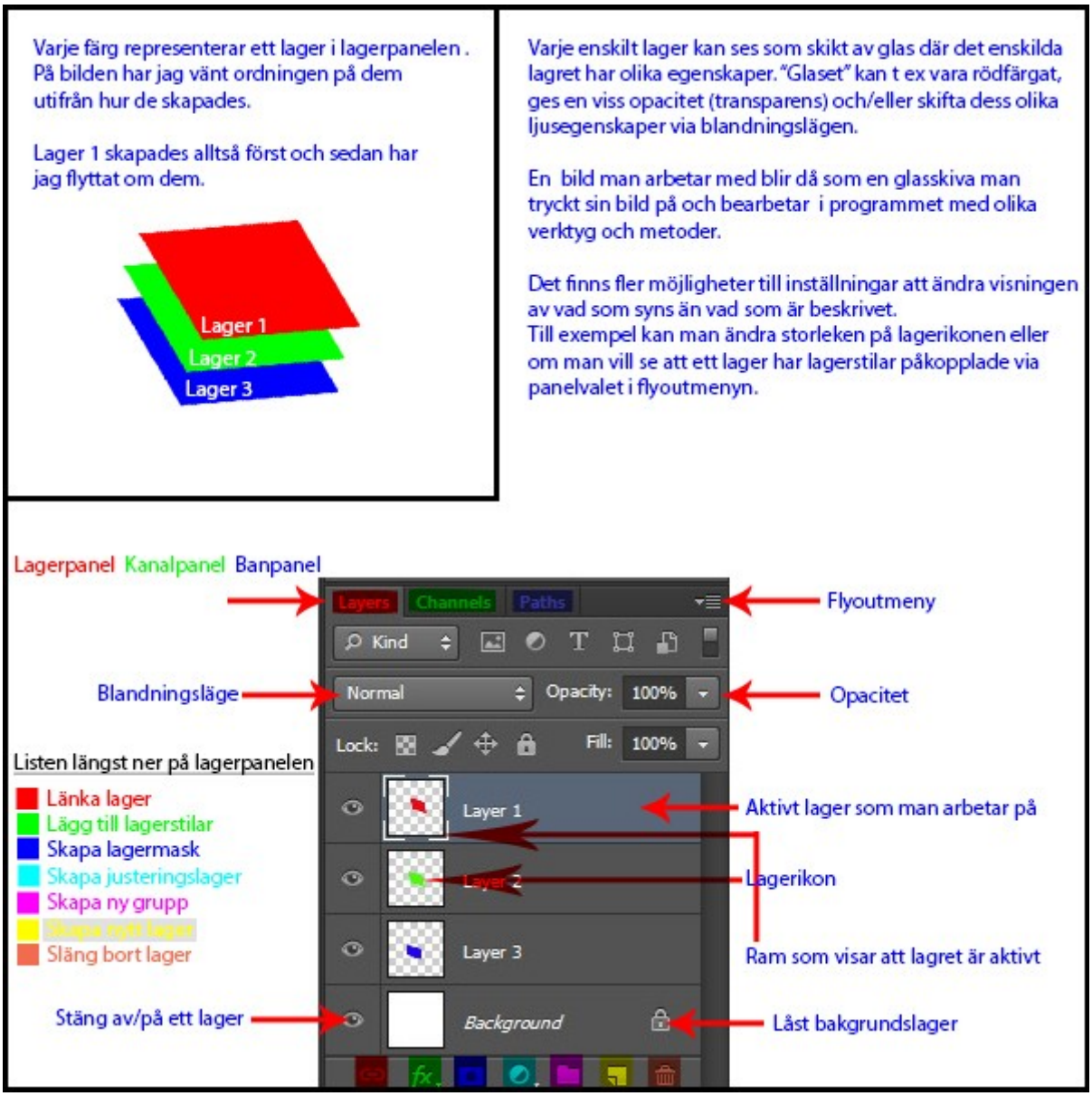

- Ett dokument som öppnas (nytt (Ctrl + N) eller en egen bild man öppnar) har alltid ett låst bakgrundslager som man inte kan arbeta på ed en del av verktygen. Det kan låsas upp genom att man dubbelklickar på lagret.
- Nya lager skapas genom att man klickar på lagerpanellistens ikon för detta, via menyn Lager/Layer (Shift + Ctrl + N) eller genom att du för över ett lager från ett annat dokument.
- Om man står på ett lager och vill kopiera detta klickar man Ctrl + J.
- Markera flera lager samtidigt genom att stå på ett lager och klicka på nästa lager samtidigt som du håller ner Ctrl.
- Slå ihop de markerade lagren genom Ctrl + E.
- Skapa en kompositkopia av lagren överst genom att stå på det översta lagret och håll ner Shift + Alt + Ctrl + E.

Det går bl a att måla på ett lager, justera opacitet, ändra blandningsläge och justera direkt på ett lager via menyn Redigera/Justeringar/Edit/Adjustments, använda filter via menyn Filter/Filter, omforma bilden via menyn Redigera/omforma fritt/Edit/Free Transform (Ctrl + T) och sudda bort delar av en bild genom att använda en lagermask (se längre ner i guiden).

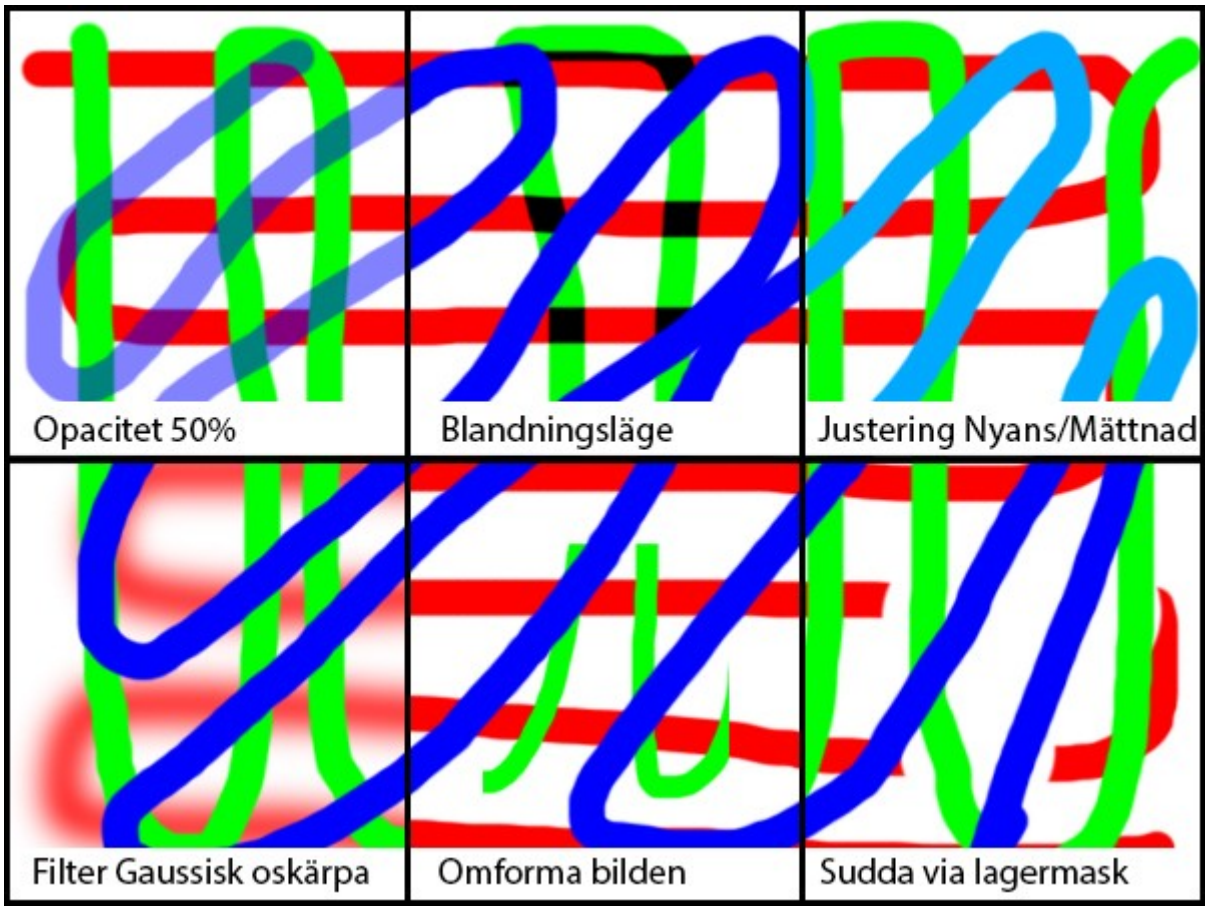

För varje moment man vill göra under ett arbete kan man använda ett enskilt lager, till exempel kan man istället för att redigera direkt på en bild skapa ett justeringslager (se längre ner i guiden om icke destruktivt arbetssätt) eller via smarta objekt redigera med filter utan att förstöra bilden/lagret man arbetar på.

Lagerstilar är en annan effekt man kan använda för att påverka det lager man arbetar med.

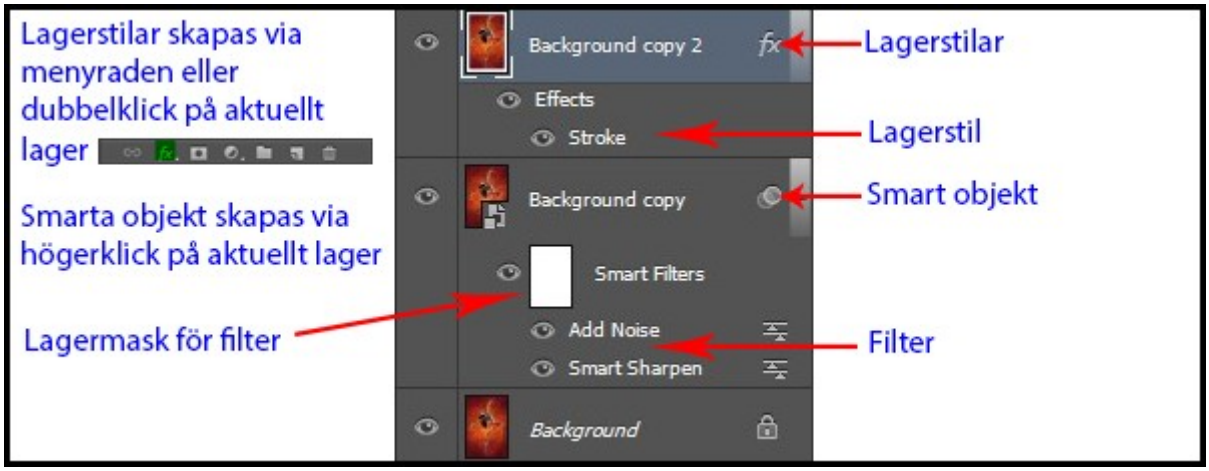

På varje enskilt lager kan man skapa markeringar för att frilägga objekt, kopiera en del till ett nytt lager, eller skapa andra lager (justeringslager) från markeringen.

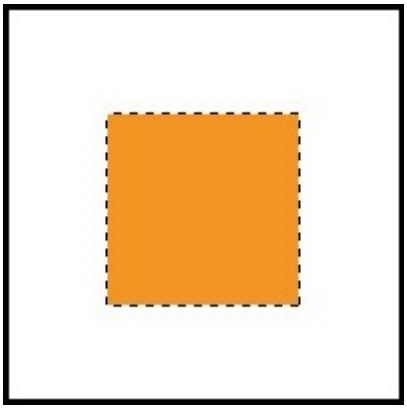

Flyoutmeny

Flyoutmenyn erbjuder fler alternativ att hantera olika lager och lagerpanelen, som ofta går att göra också via andra vägar. Vilket sätt man väljer beror på vilket arbetssätt man kommer att trivas med.

Nytt lager	New Layer...	Shift+Ctrl+N
Duplicera lager	Duplicate Layer...	
Kasta bort lager	Delete Layer	
Kasta bort gömda lager	Delete Hidden Layers	
Ny grupp	New Group...	
Ny grupp från lager	New Group from Layers...	
Lås alla lager i en grupp	Lock All Layers in Group...	
Konvertera till Smart objekt	Convert to Smart Object	
Redigera innehåll	Edit Contents	
Redigera innehåll	Blending Options...	
Redigera justering	Edit Adjustment...	
Skapa urklippsmask	Create Clipping Mask	Alt+Ctrl+G
Länka ihop lager	Link Layers	
Välj länkade lager	Select Linked Layers	
Lägg samman neråt	Merge Down	Ctrl+E
Lägg samman synliga	Merge Visible	Shift+Ctrl+E
Lägg samman neråt	Flatten Image	
Animeringsalternativ	Animation Options	▸
Panelalternativ	Panel Options...	
Stäng	Close	
Stäng panelgruppen	Close Tab Group	

Meny för högerklicka vid ögat
Här finns ytterligare att alternativ för att hantera olika lager.

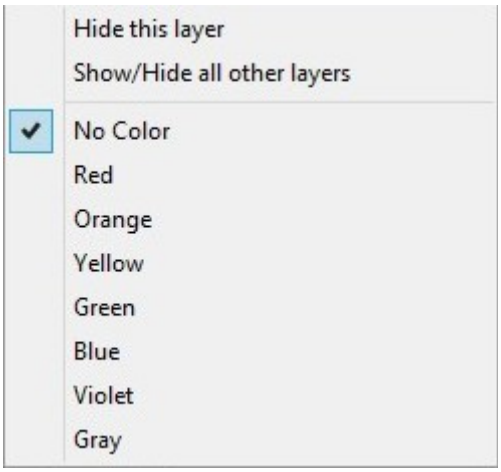

Beroende på vad för sorts lager man arbetar på får man upp olika menyer när man högerklickar.

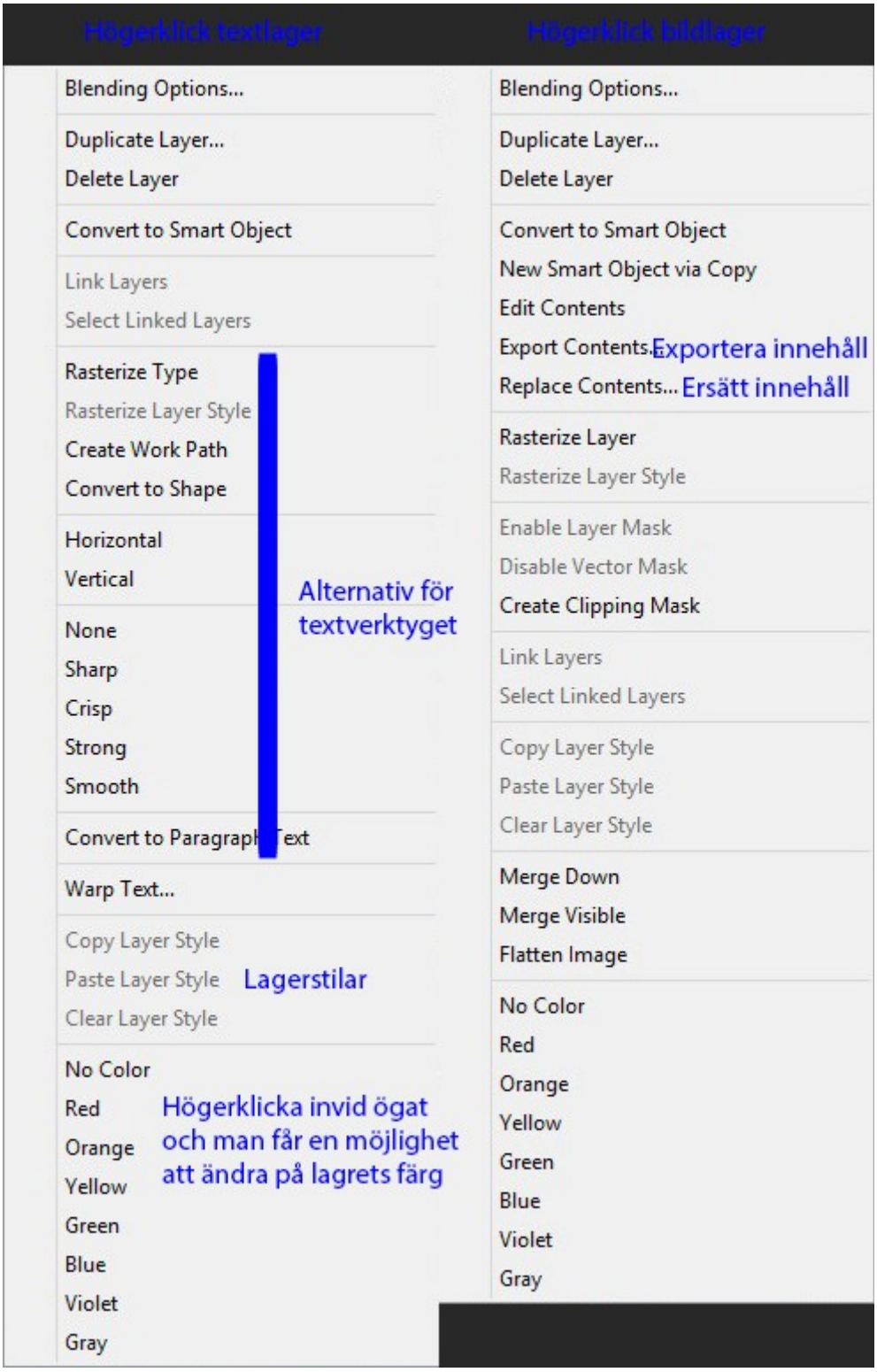

Exempel på hur ordningen bland lager kan se ut

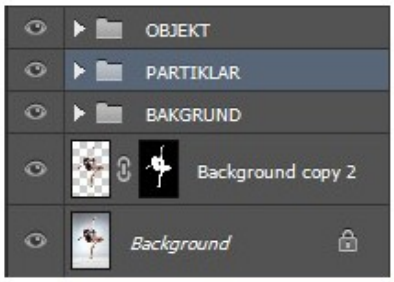

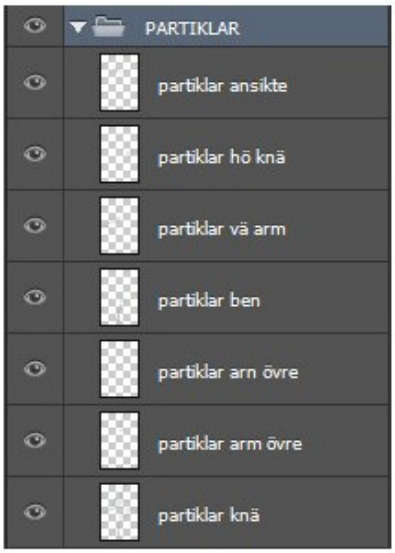

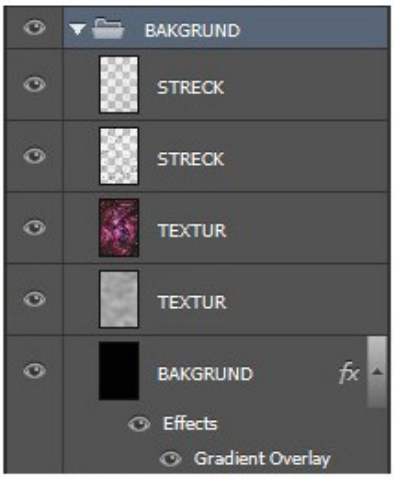

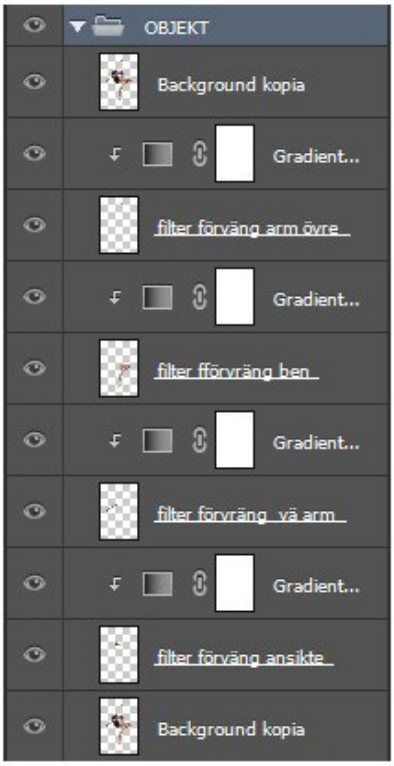

Ett exempel på hur en bild kan se ut med alla lager.

För att underlätta översiktligheten bland alla lager har jag grupperat dem och namngett dem.

En grupp skapas genom att markera de lager man vill skapa en grupp av och klicka på ikonen nere vid lagerpanelen för detta.

Att namnge ett lager görs genom att dubbelklicka över texten på lagret och döpa om detta.

Några lager har lagermskar och andra har urklippsmaskar, se längre ner i guiden för mer information dessa .

Photoshop - Lagermasker

En lagermask är ett komplement till ett vanligt lager där man kan selektivt ta bort/välja vilken del av en bild man vill ha kvar och/eller påverka och hur mycket man vill påverka. Lagermasken har ett antal användningsområden och ämnet för denna guide är att gå igenom dess olika möjligheter att använda den i kreativ bildredigering.

Två sätt att skapa en lagermask

Antingen längst ner via lagerpanelen, se rödmarkeringen.

Eller via menyn Lager/Layer.

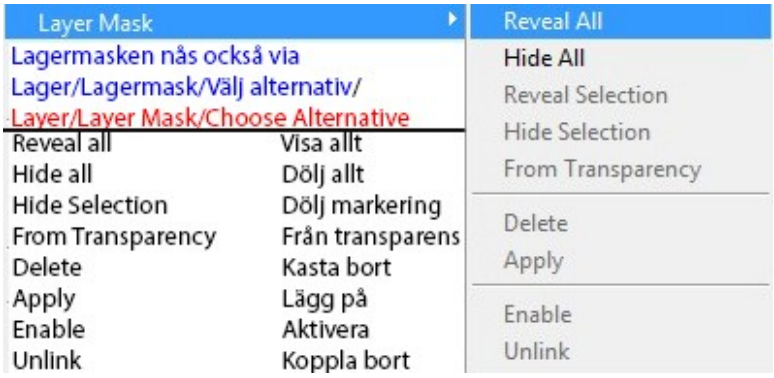

Vanligast är att skapa den via lagerpanelen.

Om man håller ner Alt-tangenten samtidigt blir lagermasken svart, den inverteras.

Det finns också en meny för lagermasken om man högerklickar när man står på den.

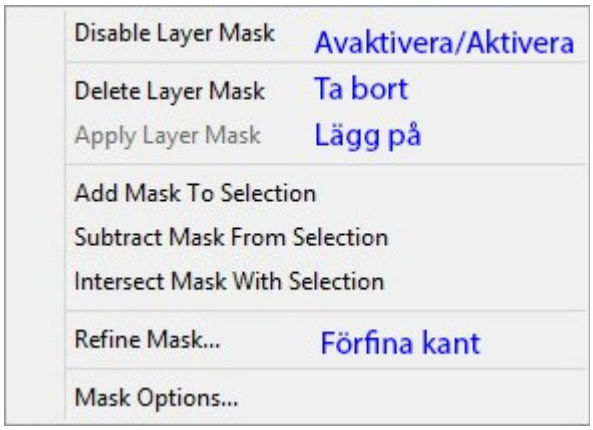

TIPS: Kopiera en lagermsk till ett annat lager görs genom att stå på lagermasken och hålla ned Alt+musklicka och föra över en kopia till det nya lagret.

Skapa en lagermask
Det går att skapa en lagermask direkt på ett lager genom ovanstående tillvägagångssätt.

Skapa en markering som är aktiv när lagermasken skapas och då blir det man markerat synligt.

Invertering av lagermasken (viktigt att stå i lagermasken).

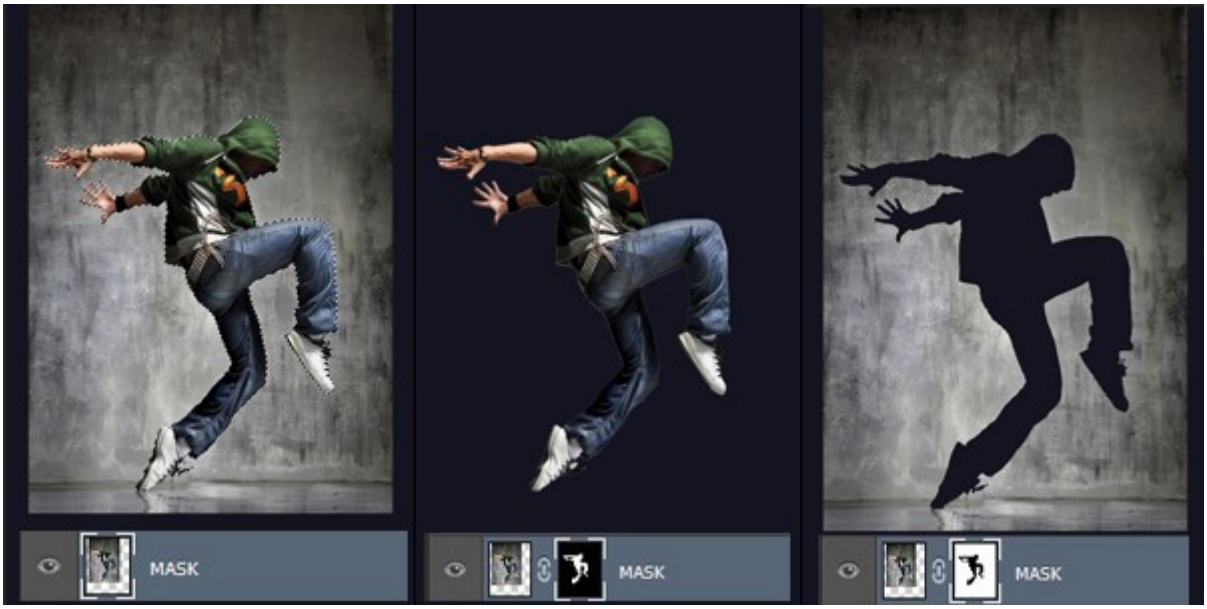

För att se hur lagermasken ser ut: Klicka i lagermasken och håll ner Alt-tangenten. Den vita ytan representerar bilden som är kvar och svarta ytan är det som är borttaget. I lagermasken kan man nu mer i detalj se hur (i detta fall) friläggningen blev, t ex hur kanterna är eller om det finns detaljer kvar som man vill måla tillbaka/ta bort.

Om någon yta har en gråaktig ton finns delar av någon del av bilden kvar.

För att skapa markeringen igen: Klicka i lagermasken och håll ner Shift-tangenten. Detta är användbart om man t ex ska skapa en form från ett annat lager, som är exakt som det urklippta objektet.

Finjustera lagermasken

Ett sätt att justera lagermasken är att måla med vit eller svart färg i densamma. Vit färg målar tillbaka och svart färg tar bort delar av synliga delar av bilden.

Ett tips kan vara att markera objektet och sedan måla med svart, för att kunna måla tillbaka med vitt om man ångrar sig. Ytterligare ett tips är att göra en kopia av lagret (Ctrl + J) och arbeta på detta.

Förfina mask/Refine Mask

Ytterligare ett sätt att justera en lagermask är att arbeta med verktyget Förfina kant.

Runt det frilagda objektet löper en vit kant som jag vill ha bort.

Om man dubbelklickar på lagermasken får man upp lagerpanelen.

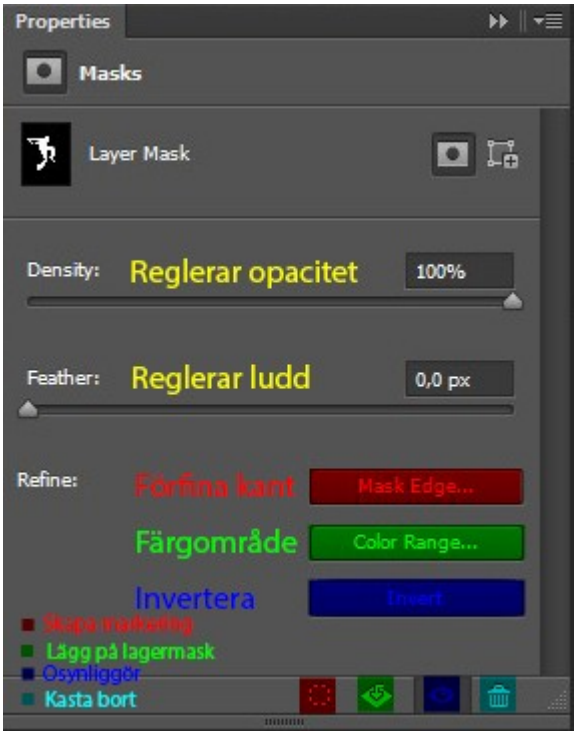

Klicka på förfina kant för att få upp dialogrutan. Finjustera efter önskemål.

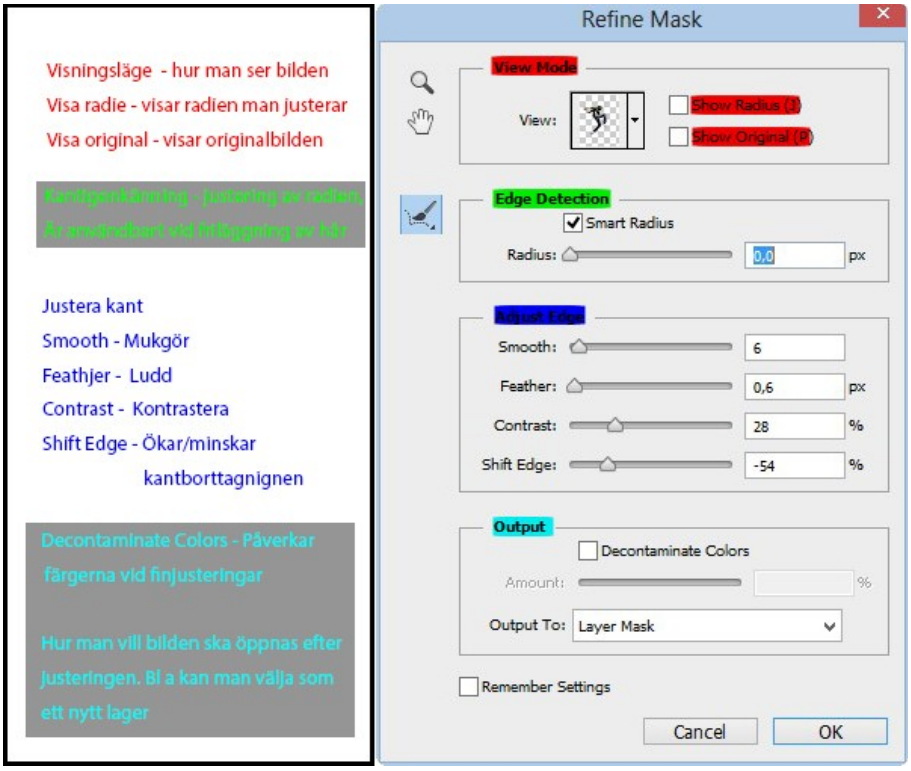

Ett tredje sätt att finjustera sin mask vid friläggningar är att använda sig av menyn Ändra (Markera/Ändra/Select/Modify) genom dessa steg:

1. Gör markeringen genom att klicka i lagermasken och hålla ner Shift.
2. Gå till Markera/Ändra/Dra Samman/Select/Modify/Contract - 1 pixel.
3. Gå till Markera/Ändra/Ludd/Select/Modify/Feather - 0,5 pixlar.
4. Omvänd/Inverse (Shift + Ctrl + I) markeringen.
5. Måla bort runt markeringen med svart pensel.

Flera olika verktyg går att använda direkt i lagermasken bl a: Kurvor/Curves, Nivåer/Levels, och Intensitet/Kontrast/Brightness/Contrast för att justera.

Justeringslager – selektiv markering

För att påverka enbart en del som är frilagt kan man markera objektet och sedan skapa ett justeringslager som på bilden till höger.

För att ljusa upp ansiktet ytterligare något kan man skapa en markering runt ansiktet och ytterligare ett justeringslager kurvor.

Ytterligare justeringar kan göras genom maskpanelen (eller genom Förfina kant om man vill).

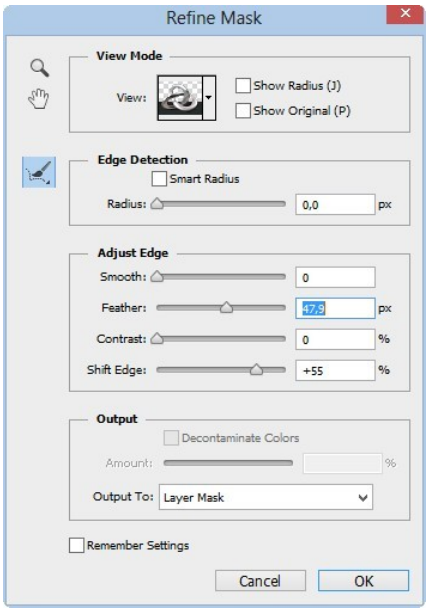

Övergången i markeringen har mjukats upp något på den högra bilden

Om effekten blir för stark kan man skapa markeringen och måla med svart för att mörka ner delar som blivit för framträdande. Man kan göra tvärtom också: Mörka ner och måla tillbaka.

På ovanstående sätt kan man använda vilket justeringslager man vill för att påverka bilden.

Kom också ihåg att justeringslager kan användas i lika blandningslägen för att påverka effekten.

Filter

Filter kan användas kreativt i lagermasker.

Skapa en kompositkopia överst (Shift + Alt + Ctrl + E) och lägg på en lagermask.

Gå till kanalpanelen och markera den gröna kanalen (se rödmarkering på bilden hur man skapar en markering från en kanal) och lägg på en lagermask.

Alla ljusare färger än svart följer med, alltså måste man justera lagermasken.

Gå tillbaka till lagerpanelen och stå på lagermasken. Alt-klicka och bilden blir nu i gråskala. Ta upp dialogen för Nivåer/Levels och justera så området utanför objektet blir svart.

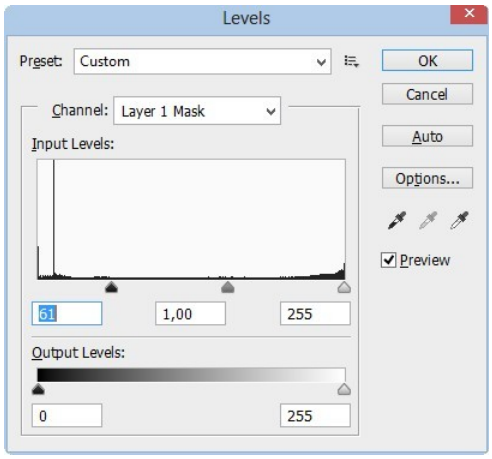

Bilden till höger visar hur lagermasken och filtret tillsammans skapat en effekt där en delar är borttagna och delar är kvar av bilden. Detta går givetvis att justera mer. Om man ställer sig på själva lagerikonen och inverterar bilden får man en effekt som är tvärtom.

Alt-klicka igen och man kommer tillbaka till bilden.

På bilden på nästa sida har jag släckt ner alla lager förutom kompositlagret jag skapat effekten på.

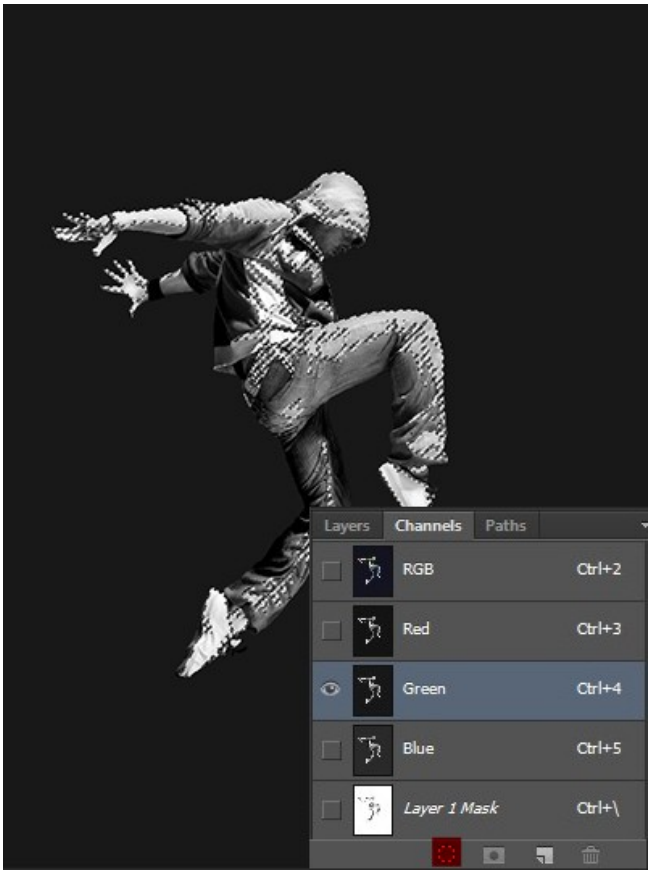

Gå till Filter/Förvandla pixlar/Färgraster/ / Filter/Pixellate/Color Halftone och använd standardvärden.

Koppla loss masken

Det görs genom att klicka på länken mellan bildikonen och lagermasken.

Detta gör det möjligt att flytta runt bilden eller lagermasken i bilden utan att lagermasken eller bilden följer med, ibland är detta användbart om man vill flytta runt bilden.

Urklippsmask/Clipping Mask

En urklippsmak innebär att koppla ihop två eller flera lager med varandra, där det övre lagret fångar upp det undre lagrets egenskaper. Enklast att visa funktionen är att använda ett ord och en bild.

På de högra bilderna har jag kopplat på en urklippsmask. Detta kan göras via Lager/Skapa urklippsmask/Layer Create Clipping Mask eller som i beskrivningen nedan.

Stå med musen mellan två lager (det röda strecket på bilden) och när markören ändras till en kvadrat med en pil ska man klicka till och koppla ihop de två lagren.

På justeringslager kan man skapa en urklippsmask genom att klicka på rödmarkeringen.

Hela lagerpanelen till bilden på nästa sida.

De röda strecken markerar lager som har urklippsmasker och är kopplade till lager med gröna streck.

Det blå strecket innebär att lagren i detta fall är nedsläckta och inte påverkar övriga delar av bilden.

KOMPOSITLAGER som är sammanslaget av de nu nedsläckta lagren plus bakgrunden (Shift + Alt + Ctrl + E).

Strecken på bilden är skapade genom att jag dragit upp en markering som på bilden nedanför och sedan dragit ett streck med en mjuk pensel innanför markeringens nederkant och sedan arbetat med dem via lagermasker och markeringar.

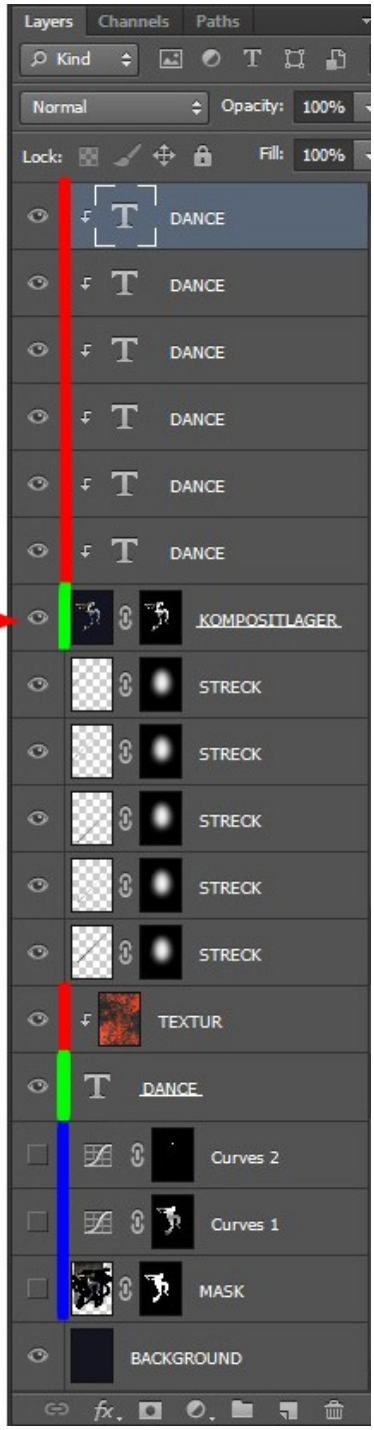

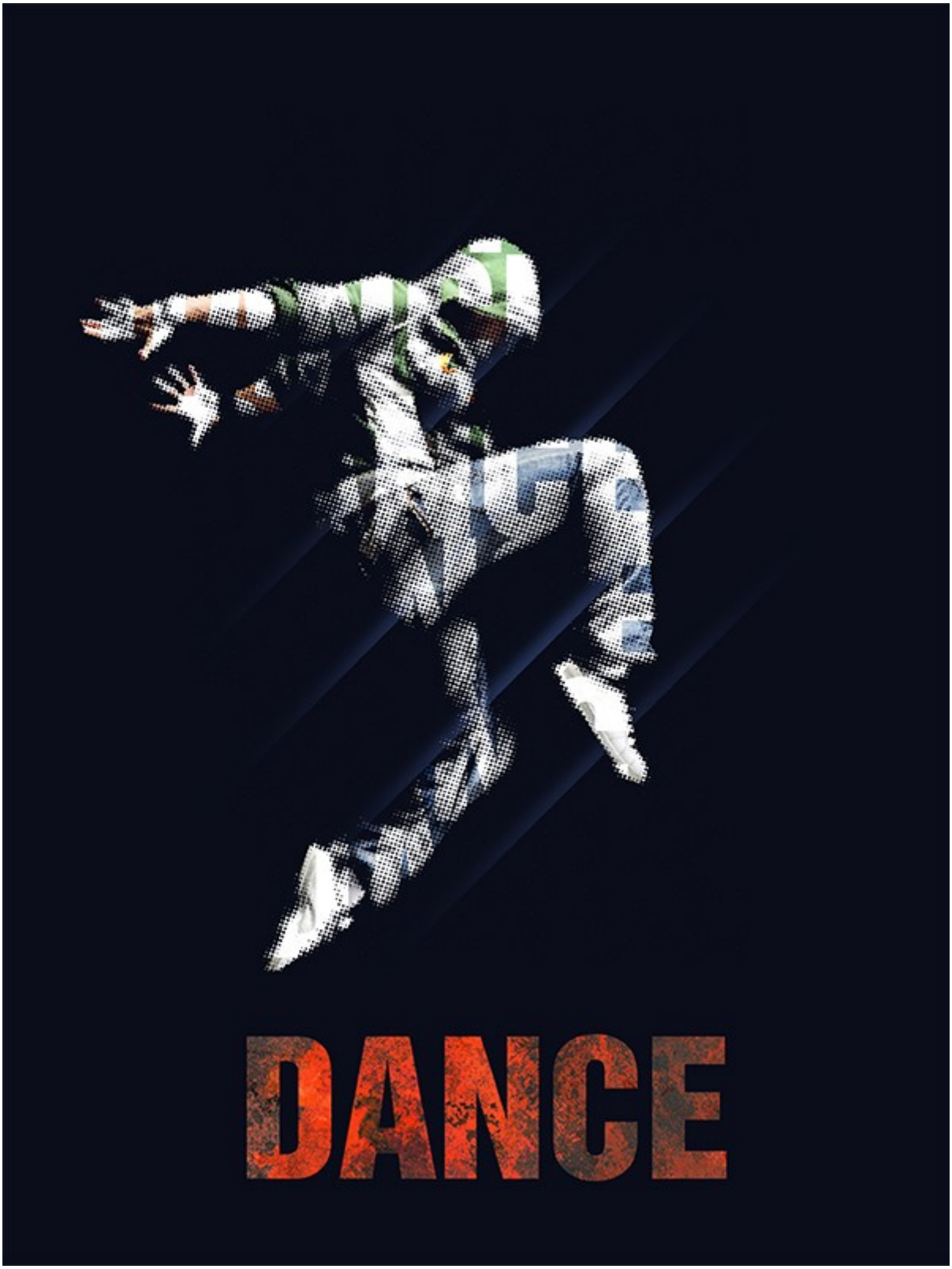
DANCE